

Станімір КЕРЕМЕДЧІЄВ,
програмний менеджер «Міжнародний обмін з підвищення кваліфікації суддів»,
Національний інститут юстиції, Болгарія

ОГЛЯД ВИДІВ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАННЯ У ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОГО ІНСТИТУТУ ЮСТИЦІЇ БОЛГАРІЇ

Шановні пані та панове!

Дозвольте презентувати вам наш досвід електронного навчання у діяльності Національного інституту юстиції Болгарії.

Для реалізації цієї мети в нас розроблена концепція електронного навчання, що закріплена в Акті про судову систему Болгарії. Зокрема, згідно з цим Актом (ст. 249 (1), п 4 (новий, SG No 49/2018)) Національний інститут юстиції Болгарії проводить електронне навчання й організовує прикладні дослідження та аналіз практики в галузі юстиції.

За загальноприйнятим визначенням, наведеним у Довіднику EJTN з методології судової підготовки в Європі (2016 року), електронне навчання – це методи комунікації, що застосовуються під час проведення навчання в процесі підготовки без необхідності виділяти це як самостійну форму навчання. Це стосується будь-якого навчання, що здійснюється через Інтернет-мережу, комп'ютер та/або комунікаційні технології.

У широкому розумінні в будь-якій формі навчання – очній, дистанційній, змішаній, при самостійному навчанні, під час яких використовуються елементи оцифрування, ми говоримо про впровадження електронного навчання в цій формі навчання.

У вузькому сенсі електронне навчання в будь-якій із названих вище форм – це форма комп'ютерних тренінгів. Національний інститут юстиції Болгарії для виконання своєї роботи використовує вузьке розуміння цього визначення.

Електронне навчання може проводитися з використанням великої кількості електронних ресурсів: це радіо, телебачення, мобільні телефони, комп'ютерне програмне та апаратне забезпечення, супутникові системи, різні види сервісів і додатків (відеоконференції, системи контент-менеджменту, комунікаційні системи) тощо, через які учасники відповідних тренінгів обмінюються інформацією.

Відповідно до статті 249, частини 1, пункту 4 Акта про судову систему Національний інститут юстиції проводить електронні тренінги в усіх розвинених формах електронного навчання та забезпечує електронне навчання у всіх розроблених формах навчальної діяльності.

Наведу приклади впровадження електронного навчання в діяльності Національного інституту юстиції.

- *Електронне навчання в очних навчальних заходах*

Форма відвідування визначається як участь у тренінгових заходах у тому самому місці та в той самий час, з безпосереднім спілкуванням.

Найпоширенішими типами тренінгових форматів є семінари, тренінги, круглі столи, конференції, лекції, тренінги для тренерів тощо.

Типи навчальних заходів (методів): презентації, лекції, звіти, рольові ігри, вивчення справ, тестування, опитування, модельні судові засідання, навчальні фільми тощо.

Електронне навчання в рамках цих заходів відбувається за допомогою спільного використання навчальних заходів та електронних засобів для обміну інформацією або виконання завдань.

Приклади: презентації, відеолекції, тренінгові фільми або відзняті судові справи, що будуть використовуватися учасниками під час навчання за комп'ютерами, вирішення тестів у електронному форматі, заповнення електронних форм опитувальних анкет, робота з вебсайтами тощо.

– Електронне навчання у форматі дистанційного навчання

Дистанційний формат навчання передбачає, що учасники навчальних заходів перебувають у різних місцях, їх спілкування відбувається опосередковано.

Тренінги проводяться у форматі дистанційного навчання. З-поміж типів навчальних заходів (методів): презентації, лекції, звіти, рольові ігри, вивчення справ, тестування, опитування, симуляція судових засідань (модельні судові засідання), тренінгові фільми, віртуальні навчальні аудиторії тощо.

Електронне навчання у форматі дистанційного навчання здійснюється за допомогою використання електронних засобів і засобів для обміну інформацією між учасниками навчальної форми, синхронно чи асинхронно. Це може бути використання електронної мережі (Інтернет чи Екстранет), аудіо- та відеозасоби спілкування, супутникове телебачення, CD-диски та інші електронні носії інформації тощо.

Приклади: лекційні матеріали, презентації, відеолекції, вивчення окремих судових справ і розв'язання проблем, обговорення судових справ і завдань на форумах, самооцінювання (тестування), розроблені для навчального процесу ігри, чати, віртуальні навчальні аудиторії, в яких учасники навчального процесу спілкуються в реальному часі, тощо (*Приклад віртуальної аудиторії тут:* <https://bigbluebutton.org/teachers/>).

– Електронне навчання у змішаному форматі навчання

За змішаного формату навчання частина навчальних заходів проводиться очно, інша частина – дистанційно.

Електронне навчання у змішаному форматі проводиться за допомогою засобів і методів, що вже згадувалися.

– Електронне навчання як частина самоосвітніх навчальних заходів

Самонавчання може мати характеристики форм навчання, що були означені вище, але відмінною рисою є те, що особа, яка навчається, організовує навчання самостійно згідно з власним планом.

Самонавчання проводиться за допомогою засобів і методів, що вже згадувалися нами.

Загальні ремарки

Необхідними умовами для успішного впровадження електронного навчання є наявність належної технологічної інфраструктури, без якої не може існувати електронне навчання та спеціалісти, які його обслуговують. Погана технологічна інфраструктура (наприклад, нестабільна платформа електронного навчання), невідповідні апаратні та програмні рішення тощо можуть принести більше шкоди, ніж користі.

Ми широко використовуємо сучасні форми навчання, що виконуються повністю електронними засобами. Це:

- **Вебінари**

Вебсемінар можливий лише за дистанційної або змішаної форми навчання.

Семінар, що проводиться через електронну мережу (веб), а також програмне забезпечення, що надає учасникам можливість спілкуватися та працювати з навчальними матеріалами.

- **Відеоконференції**

Це багатосторонні відео- та аудіозустрічі учасників. Можливі за будь-якої форми навчання.

З використанням програмного забезпечення комп'ютера дистанційне спілкування зі звуком і зображенням здійснюється між усіма учасниками.

- **Відеолекції (відеоуроки)**

Є сучасною формою надання навчального контенту у відеоформаті. Це можливо в будь-якій формі навчання.

Лекція записується на електронному носії для подальшого використання. Обробка матеріалу можлива до подальшого його використання. Залежно від цілей навчання можна робити тільки аудіо- чи аудіо- та відеозаписи. Його можна поєднувати з мовленням у режимі реального часу.

(Приклад тут: https://www.ted.com/talks/chris_anderson_how_web_video_powers_global_innovation?language=bg)

- **Мовлення у режимі реального часу**

Презентація навчального контенту через мережу (Інтернет або Екстранет) у режимі реального часу. Це можливо в будь-якій формі навчання.

Не допускається спілкування між учасниками формату. Залежно від цілей навчання можуть проводитись лише аудіо- чи аудіо- та відеопередачі. Його можна поєднувати із записом.

Як приклад: пілотне мовлення регіонального тренінгу «Європейське співробітництво у цивільних і комерційних питаннях – вручення судових документів, визнання та виконання судових рішень» судом Варни, яке відбулося 28 квітня 2018 року.

Дякую за увагу!